

Βιβλιοδρόμο

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 15-16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2014

ψυχολογία

Βασισμένος σε αληθινά περιστατικά, ένας ψυχίατρος εισβάλλει στα ενδότερα της ελληνικής οικογένειας

Μεγαλώστε οι ίδιοι πριν μεγαλώσετε τα παιδιά σας

ΓΡΑΦΕΙΗ
ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Τα παρακάτω ερωτήματα απευθύνονται στους απανταχού γονείς. Πόσα βράδια έχετε κοιμηθεί ήσυχοι χωρίς να νιώθετε τύψεις επειδή χάσατε την ψυχραιμία σας; Ποια ήταν η πρώτη φορά που πιάσατε τον εαυτό σας να νιώθει απερίγραπτη αγωνία επειδή μεγαλώνει και χάνετε τον έλεγχο; Και πότε θα είστε έτοιμοι να του αφήσετε το χέρι ώστε να διασχίσει μόνο του τον δρόμο;

Ένα κουβάρι συναισθημάτων: αυτό επιχειρεί να ξεμπλέξει ο ψυχίατρος Κώστας Γκοτζαμάνης στο βιβλίο του «Μεγαλώνοντας (με) το παιδί μου» που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη.

Ο συγγραφέας αποφεύγει την ξύλινη γλώσσα και τις γλαφυρές επιστημονικές αναλύσεις. Οι σελίδες του κρύβουν ένα ανθολόγιο πραγματικών ιστοριών, που αποτελούν παράθυρα στις ζωές άλλων γονέων.

«Αποφάσισα να γράψω αυτό το βιβλίο αξιοποιώντας ένα μέρος από το πλούσιο υλικό της δουλειάς μου όλα αυτά τα χρόνια» αναφέρει στον πρόλογο, διευκρινίζοντας ότι «έχουν συμπληρωθεί πια αρκετά χρόνια που εργάζομαι με οικογένειες».

Πριν όμως μας καλέσει στην ξένη κουζίνα, σαλόνι, παιδικό δωμάτιο, φροντίζει να... σκουπίσει στο πατάκι της εξώπορτας το δηκτικό ύφος του «ειδικού» που έχει τις απαντήσεις.

Και παρότι η ανάλυση των οικογενειακών δεσμών είναι ένα εγχείρημα με υψηλό βαθμό δυσκολίας, το χιούμορ είναι αναπόσπαστο κομμάτι του βιβλίου. Όπως η ιστορία με τα τάπερ της σκλαβιάς. Ηρώας ένας φοιτητής στη Θεσσαλονίκη, ο οποίος κάθε Σάββατο επέστρεφε στη μητρική του φωλιά στην Αθήνα και κάθε Κυριακή έπαιρνε τον δρόμο του γυρισμού φορτωμένος με τάπερ, «που το καθένα είχε πάνω του μια αυτοκόλλητη ετικέτα με την ημέρα της εβδομάδας που όφειλε να το φάει».

Μοιραία, οι καθημερινές κυλούσαν με τον νεαρό εγκλωβισμένο στο μικρό του διαμέρισμα. Αν έβγαινε με τους φίλους του, θα έπρεπε να πετάξει το φαγητό, «και αυτό το θεωρούσε τουλάχιστον προδοσία».

Ισως το χιούμορ να παίζει θεραπευτικό ρόλο. Τα διηγήματα είναι κατά τέτοιο τρόπο δοσμένα ώστε δεν υπάρχει «καλός» και «κακός». Στα πρόσωπα που εναλλάσσονται συναντά κανείς τη μητέρα του, τον πατέρα του, τον εαυτό του (ως παιδί και ως ενήλικος), γνωρίζει συμπεριφορές προς μίμηση ή προς αποφυγή.

Η ματιά του Κώστα Γκοτζαμάνη εστιάζει στη σχέση μητέρας - γιου, σε αυτή την αγάπη που πνίγει. Ο συγγραφέας διαπιστώνει ότι

έχει πολλά χρόνια να ακούσει την έκφραση: «Ο Γιώργος είναι γεροντοπαλίκαρα».

«Η σύγχρονη "ανοιχτόμυαλη" κοινωνία εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τον χαρακτηρισμό "γεροντοκόρη" για μια γυναίκα, όπως και ανάλογους μειωτικούς χαρακτηρισμούς του τύπου "έχει μείνει στο ράφι" κ.λπ. Γιατί άραγε; Τι συμβαίνει ειδικά με τα αγοράκια ώστε να έχουν το "προνόμιο" να παραμένουν αγοράκια και στα 50 τους;».

Δεκάδες σελίδες μετά, φως στο ερώτημα ρίχνει η απάντηση ενός τριαντάχρονου άνδρα, ο οποίος δεν στεριώνει σε καμία σχέση. Αν και έχει χειραφετηθεί επαγγελματικά, ζει (από επιλογή) στο πατρικό. «Ποιο κορόιδο θα άφηνε τη θέση του γιου για να πάρει τη θέση του πατέρα;» αναρωτιέται.

Η ελληνική οικογένεια μεγαλώνει σε συνθήκες που αλλάζουν διαρκώς, «σε συνθήκες που παράγουν κρίσεις και γεννούν νέες και απρόβλεπτες απαιτήσεις» παρατηρεί ο κ.

Σπάνια ακούγεται πια η λέξη «γεροντοπαλίκαρα», την ώρα που η κοινωνία εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τον χαρακτηρισμό «γεροντοκόρη» για μια γυναίκα

Γκοτζαμάνης και προσθέτει ότι συνήθως δεν είμαστε προετοιμασμένοι να τις αντιμετωπίσουμε.

Το παρελθόν και οι παραδοσιακοί ρόλοι της μητέρας, του πατέρα, της κόρης, του γιου στοιχειώνουν τη σύγχρονη οικογένεια. Ωστόσο, η κοινωνία συνεχώς αλλάζει και συνεπώς αλλάζουν και οι απορρέουσες απαιτήσεις. Για να μπορέσουν οι σύγχρονοι γονείς να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, για να μπορέσουν να τα βοηθήσουν να αυτονομηθούν, θα πρέπει και οι ίδιοι να μεγαλώσουν (με) τα παιδιά τους αναζητώντας νέες δεξιότητες.

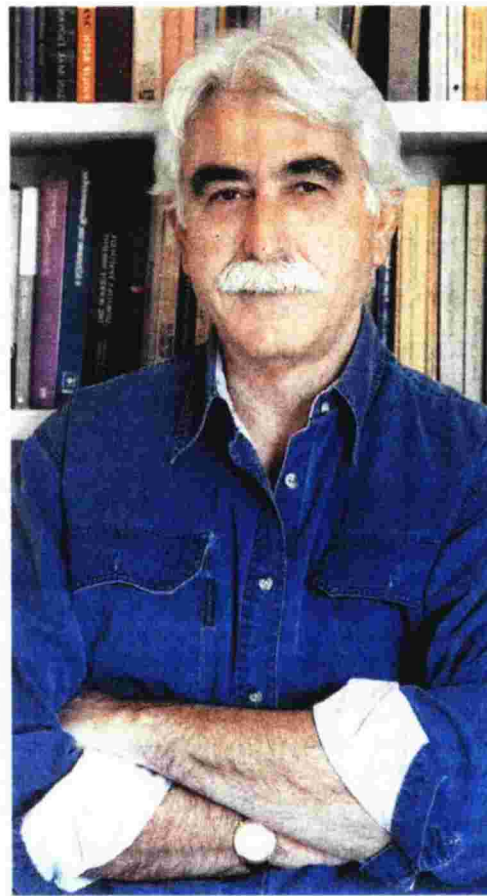
Ο Κώστας Γκοτζαμάνης δεν διστάζει να αντιλήψει ιστορίες και από τη δική του ζωή. Όπως τότε που πήγε με την κόρη του να αγοράσουν το πρώτο της τετράδιο Εκθεσης.

«Η όπως τότε που, αγόρι τριών - τεσσάρων ετών, βιώνει τη πρώτη του κατάκτηση στον κόσμο των ενηλίκων. Η μητέρα του αντικατέστησε το μικρό (παιδικό) μαξιλάρι που είχε στο κρεβάτι του με ένα τεράστιο μαξιλάρι, «ακριβώς ίδιο με τα μαξιλάρια των μεγάλων!».

Κώστας Γκοτζαμάνης
ΜΕΓΑΛΩΝΟΝΤΑΣ (ΜΕ) ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ

Εκδ. Πατάκη 2014
Σελ. 224,
τιμή: 11 ευρώ

Ο ψυχίατρος Κώστας Γκοτζαμάνης ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την κοινωνική διάσταση της ψυχικής υγείας

Κλάμα-ουρλιαχτό

Ο τρίχρονος πιτσιρικάς που έσκιζε εφημερίδες

Ο συγγραφέας περιγράφει επίσης την επίσκεψή του, ένα απόγευμα, σε έναν παιδικό του φίλο. Ο μόλις τριών ετών γιος του Γιάννη Π. τα έβαλε με τις εφημερίδες που διάβαζαν οι δύο άνδρες, τις οποίες και καταξέσκισε. Μάλιστα, σε μια αιφνιδιαστική επίθεσή του κατάφερε να πετάξει στο πάτωμα τους καφέδες.

Ο πιτσιρικός αισθανόταν αποκλεισμένος από την παρέα τους. Το κλάμα-ουρλιαχτό τρυπούσε τα αφτιά τους. Ο συγγραφέας παραδέχεται πως τρωγόταν να ανοίξει στον φίλο του κουβέντα για τη συμπεριφορά απέναντι στον γιο του. Ηθελε να του εξηγήσει ότι τα παιδιά καταλαβαίνουν πότε ο γονέας είναι κοντά τους με διαθέσιμο ολόκληρο τον εαυτό του.

Ανατρέχει στα μαθητικά του χρόνια και θυμάται τον «Τσάρλι»: έτσι φώναζε με τους συμμαθητές του τον καθηγητή Μαθηματικών. Ήταν από εκείνους τους εκπαιδευτικούς που επιβράβευε την προσπάθεια. Που έλεγε έναν καλό λόγο.

Ο συγγραφέας δίνει μεγάλη βαρύτητα στο εκπαιδευτικό σύστημα. «Το σχολείο χρειάζεται να γίνει για τα παιδιά ένας χώρος συνεργασίας, ανάπτυξης σχέσεων και κοινωνικοποίησης. Πάνω από όλα, το σχολείο χρειάζεται να γίνει ένας χώρος χαράς για τα παιδιά».